

Inserati se sprejemajo in velja ristopna vrsta:
8 kr., če se tiska 1krat.
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "
Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi
se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. -- kr.
za pol leta . . . 5 " -- "
za četrt leta . . . 2 " 50 "
V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "
V Ljubljani na dom pošilja velja 60 kr. več na leto.
Vredništvo je v Rožnih ulici št. 25.
Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Adresna obravnava zbornice poslancev.

Z Dunaja 1. novembra.

Adresna obravnava je bila po tridnevnem razgovorjanju včeraj popoldne srečno sklenjena in adresa Hohenwartova sprejeta z večino 14 glasov. Za njo je namreč glasovalo 176 poslancev, zoper njo pa 162. Manjšina bi jo bila silno rada raztegnila čez praznike in je 26 govornikov naznanila, ki so imeli njena načela zagovarjati. Pa večina je bila sklenila, da iz vsacega kluba najprej govorita le po dva govornika, da bi bila adresna obravnava, če mogoče, končana že s tretjim dnevom, in pri tem je tudi ostalo. Ni moj namen, Vam v tem spisu podati odlomke iz govorov, ki smo jih pri tej priliki slišali, ampak spregovoriti hočem kritično nekoliko besedi o obravnavi sami.

Prvi govornik manjšine je bil profesor Süß, katerega je liberalna večina prešnje dobe vedno ponujala za naučnega ministra. Süß svoje govore kot profesor sestavlja navadno po govorniških pravilih, in so polni lepih besedi, a govorniškega vtisa ne zna napraviti, ker mu manjka krepke besede. Süß menda boleha za vratno ali pljučno sušico in pri svojih govorih menda misli, da jih deklamira pred šolsko mladežjo. Sam pa veliko nase drži, in je še govor svoj pričel „s ponosom“. Skušal je združbo napraviti med Čehi in Poljaki pa desnim središčem, je hvalisal rodoljubje nemške

stranke in se ponašal, da je ves Dunaj na njegovi strani. Tudi v ministerstvu je hotel napraviti razdvoj, ker je vprašal, kakšen vtis mora adresa večine napraviti na tista dva ministra, ki sta iz prejšnje vlade, s katero sta bila solidarna, prestopila v sedanje ministerstvo. Govornik ni pomislil, da sta prestopivši k sedanjim spravljam vladni nehala biti solidarna s prejšnjim ministerstvom in da bi ravno vsled tega, ker sedaj s Taaffetom želita sprave, z njim vred prišla v zadrego po adresi manjšine, ki zahteva boj med narodi. Tudi tega ne ve, da se po dunajskem ljudstvu ne sme soditi ljudstvo po deželi, da pa tudi na Dunaju ni vse nemško-liberalno.

Izvrstno je Süßu odgovarjal Poljak Dunajevski, in manjšini rekel, da ji vsled sedanje ošabnosti ne bo škodovalo, če se bo zdaj, ko je prišla v manjšino, zopet vadila v ponižnosti. Rusin Kovalski se je hudoval nad Poljaki, ki so jim pri zadnjih volitvah vzeli 12 sedežev, in je govoril tako dolgočasno, da ga še njegovi poslušalci niso poslušali. Knez Alfred Liechtenstein je nemškim liberalcem očitno vest izpraševal in našteval grehe, s katerimi so se pregrešili zoper narode in zlasti zoper kmečko ljudstvo. Napačno je bilo le to, da je tako resne reči šaljivo razpravljaj, in da je veselost, katero je zbuja, zatrla zdatnejši vtis.

Posebno važen in tehten je bil govor grofa Henrika Clam-Martinitza. Mirno in trezno

je z močnim in prijetnim glasom razpravljaj glavna načela javnega prava, in povdarjal pogoje pravega porazumljenja. Rahlo in prizanesljivo je odkrival rane, ki jih je prejšnja večina vsekala javnemu življenju, in razodeval sedanje potrebnosti. Profesor Lustkandel ga je skušal zavračati in je imel menda misleč, da je v šoli na katedru, celo razpravo o češkem pravu, zato pa se mu je godilo kakor Kovalskemu.

Velik vtis je naredil govor poljskega kneza Czartoryskega, ki je kratko pa jasno dokazoval, da se adresi razločujete prav za prav v tem, da večina želi decentralizacijo ali samostojno upravo kronovin, manjšina pa centralizacijo ali združevanje vse oblasti, da pa to združevanje ne pelje k moči in mogočnosti, ker uničuje pravico in svobodo.

Prvi govornik, ki je skušal dejansko opravičevati adresno manjšino, je bil Plener, a dokazi so bili tako napačno navedeni, da ni bilo težko ga zavriniti. Plener je slabo gospodarstvo podtikal Belkredovemu ministerstvu, ter dokazoval, kako silno draga bi bila samostojna uprava. Grof Hohenwart mu je na vse to dobro odgovoril, da tako osnovana uprava, kakor nam jo je narisal Plener, bi bila res draga, da pa takrat ne bomo šli k Plenerju sveta iskat, ko bomo to upravo osnovali.

Radovedno je vse pričakovalo Riegerjevega govora. Rieger je sprva govoril jasno in določno, ter je v krepkih stavkih dokazoval,

Kako sem se jaz likal.

Črtice za poduk in kratek čas.

XXVI.

Ko pridem nazaj na stanovanje, najdem že več drugih, večih in manjših, in vsi smo se prav radovedni pogledali, kakor ljudje v železničnem vozu, ktere slučaj z vseh vetrov skup znese. Veči so se brž polastili gospodstva, jaz sem dobil le majhen prostor pri mizi v sredi izbe. Zvečer se nas je nabralo celih dvajset, dva domača pa sta bila še v drugi manjši sobi. Veča je bila vrejena tako, da so bile ob steni postelje v dva nadstropja, to je, pod vsako večjo je bila še manjša na škrapčéh, ki se je zvečer ven pripeljala, zjutraj pa zopet not potisnila. Po kotih smo imeli vsak svoje borno blago po škrinjah, sploh: bila je to študentovska kasarna „comme il faut“.

Ne morem reči, da je bil prvi večer meni posebno prijeten. Vsak se je bahal s tem, kar je z doma seboj prinesel: z belim kruhom, klobasami, sadjem itd., pa tudi še je imel skoro vsak kaj denarja; tudi jaz sem hotel po bahati se, pa so se vsi smijali, ko sem jim pokazal pet šestic, ktere sem bil dobil od gosp. župnika; njih je imel vsak po nekaj goldinarjev, posebno dva iz Lašič in s Kranja. „Študentu ni treba denarja“ — so bili rekli oče

in mi niso nič dali, češ, da bo tako še premalo, ni treba, da bi jaz še kaj zafačkal.

Drugi dan smo šli delat preskušnjo, delali smo jo v treh oddelkih, mene je dobil ranjki profesor Melcar, katerega sem se bil hudo vstrašil, ker sem bil dozda le na duhovne navajen. Pa tovarši, s kterimi sem se brž seznanil, so me potolažili rekoč, da je to „strašno fleten“ gospod. In res, ko je spregovoril, mi je pol straha kar minulo, vendar sem se tresel še pred nalogo, ker sem slišal, da ljubljanski učenci so silno učeni, posebno v nemškem. Res nam dá profesor nalogo, a kaj je to? Če je ta težka, potlej je pa vsa baharija prazna. Vsaj meni je šla spod rok tako naglo, da sem bil gotov ž njo menda najprvi. Nesemjogor na oder, kjer se je bil gospod profesor na stol v sredi odra vsedel in gledal nekoliko nas, nekoliko pa v knjigo, katero je v rokah imel.

„Le tje na kateder ž njo“ — mi kaže z roko, potem me pogleda in ko nisem gospodskemu podoben, me praša: „Wie heissen Sie!“

„Sie!“ Ta beseda me tako nenadoma zadene, da obstojim, kakor okamenjen. Ni mogoče, da bi veljala meni — ne; to res ni mogoče! Zato sem tako omamljen, da mora profesor prašati še enkrat in to s pristavkom, če morda ne razumim nemški. Čez in čez z rudečico

polit povem svoje imé, a on vzame nalogo in naredi ná-njo s svinčnikom neko znamenje, jaz pa odidem sramote ves slep, da ne vidim tovaršev nobenega.

„Sie!“ Ne, to ni bilo res, uho me je goljufalo. In vendar, saj dobro slišim! Gotovo se je profesor zmotil, drugače bi ne bil smrkovca in še celó kmetiškega vikal. Tega mi še nihče storil, vsak me je tikal, kakor se spodobi. Jutri bo že druga, stavim glavo.

Domá povém, kaj so mi je zgodilo v šoli. Strašen krohot od vseh strani, začeli so se mi priklanjati in eden je celó rekel:

„No, se ve dá, profesor bi bil moral še pristaviti: milostljivi ali visokorodni gospod je li?“

Jaz se obrnem v stran in si mislim: „Klosterski muci so bili že poredni, pa proti tem so bili angeljčki.“

Zvon zapoje in poldne je, gospodinja odmoli, potem pogrne mizo in prinese veliko skledo ná-njo. To me spomni, da moram tudi jaz iskati kosila, in spravim se na noge, če ravno mi je bilo to sila težko. Ta dan sem imel namreč kositi pri nekem trgovcu. Kako težka mi je bila pot do tje, kako težko sem se le šel po stopnicah! Rajši bi bil šel trikrat na Šmarno goro. Kako mi je srce vtrepalo, kako sem študiral, kaj bi odgovoril, če me,

zakaj da Čehi niso prišli v državni zbor. Naševal je krivice, ki so se Čehom od nekaj godile, in povdarjal, kako da so se liberalci proti Čehom obnašali. Britke skušnje l. 1848 so v govorniku zbudile sum, da bi tudi Süssove besede o mestu dunajskem utegnile nevarne biti, in vsled tega je svaril pred tem, da bi se politika delala na ulicah. To je zbudilo pri nasprotnikih veliko razburjenost in nevoljo tudi med avtonomističnimi poslanci. Poročevalec grof Hohenwart jo skušal ta vtis izbrisati s tem, da je imenoval besede Riegerjeve „nezaslužene“, ktere je večina obžalovala, da pa se to ne sme tako močno za zlo jemati možu, ki je toliko britkega skusil, in ki tako iskreno ljubi svojo domovino.

To opravičenje je bilo prav, samo beseda „nezasluženo“ je bila preveč, ker je tudi novejša zgodovina, n. pr. obravnava o konkordatu in novih verskih postavah pokazala, da so nemški liberalci res ljudstvo na ulicah obdelavali za svoje namene. Liberalci Jaques, Schar Schmid in Friedman so govorili dolgočasno in obravnavali reči, ki z adreso niso bile dosti v zvezi, dr. Vošnjak pa je v zmerni, toda odločni besedi omenjal ravnopravnosti, ki je sicer vsem narodom zagotovljena, po kateri pa južni Slovani zastoj zdihujejo.

Ko so bili tukaj naštetih govorniki izgovorili, je ministerski predsednik grof Taaffe s kratko pa krepko besedo povdarjal, da ministerstvo priporoča zbornici adreso večine, ktera se vjema s prestolnim govorom, baron Gudenau pa je predlagal konec splošne obravnave. To je bilo v četrtek zvečer, ker so bili ob treh sejo pretrgali in jo zvečer zopet nadaljevali. Ta predlog je bil sprejet, in predsednik je 15 še vpisanim govornikom manjšine rekel, da naj si volijo glavnega govornika. Izbrali so si Herbst. Pa Herbst za ta večer ni bil pripravljen; da bi se tem lažje pripravil na svoj govor, je Plener predlagal konec seje. Pa Dunajevski ga je zavrnil, da ni nobenega vzroka sejo skleniti in da hočemo govornika poslušati s tisto pozornostjo, ktero zasluži. Da bi Herbst pridobil nekoliko časa za svoj govor, se je ustmeno glasovalo o Plenerjevem predlogu, ktere ga je pa večina zavrgla. Toda med glasovanjem so začeli veljavni poslanci manjšine

moledovati, da naj večina iz prijaznosti sklene sklep seje, in Dunajevski je po končanem glasovanju res stavil vsled te prošnje predlog, da naj se seja sklene, ki je bil tudi sprejet. To sem zavoljo tega opomnil, ker se tukajšnji listi hudujejo nad večino, da manjšini ne dovoljuje prostega govorjenja, da jo strahuje itd. Ti listi se ne spominjajo, kako so liberalci prej ravnali s konservativno manjšino, s katero bi tudi zdaj gotovo ne ravnali tako prizanesljivo, kakor sedanja večina ravna z njimi.

Čez noč je imel Herbst čas se pripravljati na svoj govor. Ta čas je tudi dobro porabil, ker je skozi dve uri govoril, ter skušal pobijati adreso večine. Naševal je mnogo reči, ktere spadajo v budgetno obravnavo, in med svojimi privrženci žel veliko pohvale, pa njegove zvižace ali sofismi niso nikogar prepričali o resnici tega, kar je trdil, in dolgost njegovega govora je naredila, da je pri govoru poročevalca manjšine dr. Sturm a več kakor polovica poslancev bežala iz dvorane.

Ko je pa prišel na vrsto poročevalec večine grof Hohenwart, je vse zopet prihitelo nazaj in z veliko pazljivostjo poslušalo izurjenega govornika, ki je v kratkem pa tehtnem govoru pobijal nasprotnike in zlasti Süssa, Plenerja in Herbst a zavračal in puhlost njihovih dokazov razgrinjal. Ker boste brez dvoma njegov govor objavili, o njem ne bodem govoril obširneje, ker je sam na sebi tako jase, da ne potrebuje nobenega pojasnila. Razni govorniki so molče vtaknili zaslužno grajo, samo mladi Plener, ki si dozdeva, da je prvi in nezmotljiv govornik, ni mogel strpeti, da bi se ne bil po končani obravnavi še enkrat oglasil zoper Hohenwarta, ki mu je očital, da je naštevaje stroške samostojnih deželnih uprav med te stroške privzel tudi izdatke za dobro delne naprave, ktere imajo dežele oskrbovati. Trdil je, da je svoje številke posnel iz izkazov statistične komisije, pa Hohenwart mu je odgovoril, da je pa on svoje številke posnel iz predloga deželnega odbora samega, ktere ga si lahko sam ogleda, če hoče. Plener je omolknil, a zagrozil se je, da hoče Hohenwartu že še odgovoriti in zasoliti pri drugi priliki.

Liberalni listi se tolažijo s tem, da je njihova stranka pri adresi sicer bila v manj-

šini, da je pa moralna in govorniška zmaga na njihovi strani. Pustimo jim to tolažbo, saj menda ne bo dolgo trpela, ker bode moralo ministerstvo odločno stopiti na stran večine, če bo hotelo vladati, al pa se bode moralo umakniti novemu odločnejšemu.

Denarni izkaz gospoda Krteka.

Voditelj finančnega ministerstva je objavil v državnem zboru finančni eksposé ali denarni izkaz za tekoče leto. Stroškov našteje 412 milijonov, dohodkov pa le 400 milijonov, tedaj ostane primankljaja ali deficita za 12 milijonov. Vlada neče, da bi se ta primankljaj pokrila z novim dolgom, ona neče teh 12 milijonov zopet na posodo vzeti, ker s takim gospodarstvom bi se državni dolgov le vedno bolj namnožili; primankljaj hoče vlada pokriti s povišanjem davkov. In sicer nameravajo vpeljati sledeče nove davke: 1. Dopolnilni davek (ergänzungssteuer): vsak, ki ima več ko 1400 gl. letnega dohodka, bo plačal dohodninski davek, in sicer od 1400 do 1600 gl. bo plačal 9 gl., od 1600 do 1800 gl. 11 gl. davka itd.; 2. davek na petrolej. Colnina pri kamnenem oljase bo zvišala od 3 gl. na 8 gl. od 100 kil; 3. popotniki na železnicah in parobrodih bodo plačevali nekaj davka, ki se bo naložil na vožne liste (biljete); 4. povišali se bodo nekteri koleki, tako pri kvartah, pri dobitkih v loteriji, pri kupčijskih in menjicnih pismih, pri prepisih premoženja, pri zavarovalnicah.

Nemški listi sodijo o teh predlogih zelo nepovoljno. Kaj hočemo mi o njih reči?

Odobravamo sklep vlade, da se hoče ogibati novih dolgov, ker moramo tako že dosti obresti plačevati judom za državne dolgove. Če tedaj nek nemški list piše, da bi bilo bolje, ko bi minister raje tistih 12 milijonov na posodo vzel, nego da davke povišati hoče, moramo mi za boljše spoznati, da se vse moči napno, da se vbranimo novih dolgov, ker s tem pasemo le kapitaliste, ki nam pač radi denar posojujejo, ker vedó, da jim dobre obresti nese. Že zdaj plačujemo okoli 140 milijonov obresti za državne dolgove, za vse vojaške potrebe pa le 100 milijonov. Nemško-judovski listi, ki toliko vpijejo o stroških za

kdo ogovori! Na vrhu stopnic potegnem svojo dijaško kapo z glave in postojim pri vratih z remelnov, ki so bila pa zaprta. Pač je bil zvonec tam, ali kako bi se bil mogel predzniti, potegniti ga in jeziti ljudi! Zato stojim pri vratih odkrit in čakam, da bi kdo prišel. Skrbelo me je le, da bi bil utegnil zamuditi, ker sem prišel kakih pet minut po odzvonitvi; ne mara so mi nalašč zaprli, ker sem preporno prišel — si mislim. Kar priškripljejo po stopnicah čevlji, jaz se postavim v kolikor mogoče ponižno pozituro, ko zagledam gor priti bradatega gospoda. Ta me zagleda in reče prijazno, nemški se ve da:

„A, naš študent, je-li? Zakaj pa niste pozvonili, če ne znate še odpreti vrat. Tako-le, glejte!“

Pri tem odpré vrata in mi pokaže, kam naj pritisnem, da se bodo odprla. Na to me pelje v kuhinjo in predstavi kuharci:

„To je nov rejenec tvoj, le glej, da ne bo lačen“ — veli slovenski.

Kuharca, zelo prijazna ženska, me pogleda, se nasmeje in reče:

„Ta je pa v Kamniku študiral, ga že poznam; pa še prvi je bil.“

„No, tem bolje. Se bota že razumela“ — reče na to kuharci, meni pa pokaže stol v

čedni kuhinji in pravi nemški: „Tu sem sedite! Bote kosili s kuharco in hlapcem, ali pa sami, kakor hočete.“

To je bilo nekaj za moje plašno srcé! Samo čudno se mi je zdelo, kako da me tudi ta gospod vika. Človeku kosila dati pa ga še vikati, to je vendar očitna zapravljenost!

Po odhodu gospodovem pogrne kuharca našo mizo in me ogovori:

„Jaz te ne bom vikala, kakor naš gospod, saj te poznam še, ko si bil v Kamniku pri Micki v stanovanju. Jaz sem s Kamnika doma.“

Kdo je bil tega bolj vesel ko jaz! Pozneje je prišel tudi hlapec, prijaznega obraza mož, kuharca mu je razložila, da bom ta dan nju tovariš pri kosilu — in najedel sem setako, da nisem mogel več; kuharca mi je pa dala še svoj kruh, da sem ga seboj vzel.

Po jedi po svoji navadi baredim križ in sežem po svojo kapo, kar se zasliši šumenje kakor sapa in ob vratih se prikaže gospa, oblečena kakor v Kamniku nisem nobene videl. Vse benglja od nje, pentelj s trakov je pa toliko na nji, da jih jaz nikoli nisem toliko prilepil na prt pred jasicami. Pod vratom je bila zapeta tako kakor da bi jej bila obleka zgorej prekratka, zato se je pa tem več zá-njo po tleh je vleklo in pometala je prah kakor

drevje, če ga kmet z neobklestenimi vrhovi z gozda pelje. Čez prag ni stopila, ostala je tam in s svojim obilnim krilom vsa vrata vsaj spodaj zamašila.

Pri tej nenavadni prikaznizaj obstojim in debelo gledam. Gospé oči se vpró v mé, me obližejo od nog do glave, z njenih ust pa prilezejo počasi lene besede:

„A, to je naš študent! Se vidi, da je kmet.“

In zasúče se z obleke repom ter plava zopet v sobo. Jaz sem ves preplašen, kakor da bi me bil kdo polil, kuharca zapazi to in reče:

„To je gospá. Ne vem, kaj jo je danes v kuhinjo prineslo, saj je včasih po ves teden ni. Kedar pride, jej moraš reči „küß die Hand“, kar strašno obraja in je tudi manira taka.“

Domú gredé premišljujem, kar sem doživel. Gospod tak, gospa pa taka! Kdo mi reši to zastavico! In kuharca je rekla, da bom moral gospej reči „küß die Hand!“ Roko poljubujejo duhovnu, ki ima blagoslovljeno, pa še tega vsak ne stori. Da bi jaz kaj takega rekel ženski! Ne, nikoli, raj tri dni nič ne jem. Stavim, da bi se nad temi tremi besedami zadavil.

vojaštvo, naj bi raje poglavje o državnih dolgovih enkrat v pretres vzeli, ki nam našo najboljšo kri srka iz telesa! Pa o tej zadevi jako modro molčé, ker njihovi patroni, nemško-judovski kapitalisti, bi najraje videli, ko bi se cela armada odpravila, da bi še ta denar oni požreti zamogli.

Če pa odobrujemo skrb vlade, da se ogiblje novih dolgov, vendar nikakor ne moremo veseli biti povišanja davkov! V prestolnem govoru nam je bilo obetano, da hoče vlada v vseh strokah štediti, in da se bo primanjkljaj na ta način odpravil. To bi se tudi lahko doseglo, ako bi vlada v resnici štediti hotela, in ne bilo bi treba nobenega davka povišati. Toda kakor je videti, se vlada boji vsacega radikalnega koraka. Če pri 412 milijonih stroškov vlada ne zna ali ne more prihraniti 12 milijonov, potem se mora soditi, da nikoli ni resno mislila na šparanje. Da bi se direktorjem od države podpiranih železnic, ki imajo po 30 po 50 tisuč na leto, nekoliko plača znižala, da bi se odpravile mnoge sinekure, ki požrejo na tisuče in tisuče, da bi se uvedlo bolj enolično in ceno uradovanje, — o takih obetanih spremembah do zdaj še ni bilo nič slišati, pač pa nam grozi finančni minister s podraženjem petroleja, ki ga vsak revež potrebuje za svečavo!

Po drugi strani pa moramo zopet pravični biti in priznati, da novi davki ne zadenejo ravno najrevnejšega ljudstva. Edino podraženje petroleja bodo občutili tudi revni ljudje. Dohodninski davek pa ni krivičen: kdor ima 1400 gl. letnega dohodka, on lahko 9 gl. davka plača. Do zdaj so bili taki, ki so imeli po 40.000 gl. v hravilnici in tudi obresti vlekli, popolnoma davka prosti, če niso imeli hiše ali kake obrtnije; da se tudi takim davek naloži, je popolnem pravično. Viši davek pri prepisovanju zemljišč bo nekoliko ustavil vedne dražbe, in ima tedaj svojo dobro stran. Ako se podraži potovanje po železnicah, to ne zadene revežev, ki peš hodijo, in kmetov, ki se s svojimi konji vozijo. Kdor v loteriji dobi, bo rad še večji davek plačal. Prav hudi davki tedaj niso, ki jih gosp. Krtek nasvetuje, obžalovanja vredno pa je vendar, da je sploh vlada primorana, davke povišati. Nerazumljivo nam je tudi, čemu je treba toliko novih davkov, če ni več primankljeja, ko 12 milijonov. Mi sodimo, da se ali g. Krtek moti, ali pa, da hoče nam neka, prikriti, in da je primankljaj večji ko 12 milijonov. Zakaj se še v mirnih časih ne moremo vbrantiti vednega deficita? To je naša velika potrata v vseh strokah državne mašine. Čemu pošiljamo svoje dobro plačane poročnike že k vsakemu zamorskemu kralju, kjer nam prav nič koristiti ne more? Čemu nam je toliko okrajnih glavarjev, ki ima spet vsak po pet pisarjev? Čemu toliko „hofrathov“ in različnih drugih sinekur? Mi smo revni in si ne moremo toliko strežajev plačati, kakor kak bogatin; kar Francija, Anglija, Rusija brez težave zmore, tega mi ne premoremo. Naši dohodki so premajhni; v obrtniji, v kupčiji, v poljedelstvu, povsod nas prekosé sosed, povsod nam smetano pojedó tedaj ne moremo tako „nobel“ živeti, ko oni, če so hočemo dolgov vbrantiti. Dokler tega ne sprevidimo, tako dolgo se tudi deficita znebili ne bomo. —

Domače novice.

V Ljubljani, 3. novembra.

(Naznanilo.) Ker nam je še le včeraj došel obširnejši dopis z Dunaja, smo morali vse drugo nam poslano, a še ne stavljeno gradivo odložiti za prihodnji list.

(Obiskovanje grobov) je bilo v Ljubljani zelo obilno, čeravno je vreme nagajalo. Lepo je bilo videti brez števila vencev, ktere je pa včeraj vse zapadel sneg.

(Gimnazij v Kranji.) Kakor se „Narodu“ iz Dunaja poroča, je že sklenjeno, da gimnazij v Kranji ostane, oziroma da se prenaredi iz realnega gimnazija v navadni spodnji gimnazij.

(Deželni odbor kranjski) je baje sklenil, da se morajo ljudske šole po deželi, zlasti v mestih, še bolj ponemčiti ali germanizirati, kjer bo le mogoče, vpeljala se bo nemščina, če ne kot učni jezik, pa vsaj kot obligatni predmet. Quousque tandem! zakličemo mi; ali bo ta po znanih čudnih menevrih v veljavo postavljeni deželni zbor in njegov odbor še dolgo ugajal svoja allotria? Mi ne moremo verjeti v nevtralnost vlade, ako tega zbora ne razpusti!

Razne reči.

— Natječaj za dramatične pisatelje. Kakor smo slišali, namenil je deželni odbor tistih 1000 gl., ki je po deželnem zboru odmerjenih za slov. dramatično društvo, tako razdeliti, da se porabi 400 gl. za izdavanje knjig, 400 gl. pa za gradivo najboljšemu igrokazu, 200 gl. pa za najboljšo veselo igro. Najbrže se bo razpisal natječaj. Zdaj pa bo morda spisanih kakih deset veselih iger, pa le ena se bo plačala, devet bo čisto zastoj spisanih. Da bi bila samo ena dobra, vse druge pa slabe, to ni verjetno; nasprotno se sme računati, da bodo med desetimi vsaj tri za porabo. Če bi bil deželni odbor za vesele igre tako odločil: najboljša dobi 100 gl., druga 60 gl. in tretja 40 gl., bi bila razdelitev mnogo pripravnejša. Oglasilo bi se vč kon-

kurentov, ker bi bilo pri treh darilih lože enega dobiti; bila bi pa razdelitev tudi bolj pravična, kajti če prvi dobi 200 gl., za svojo igro, potem ni pravično, da drugi pisatelj, ki morda ni preveč ali skor nič za prvim zaostal, prav ničesa ne dobi. Ravno taka je z igrokazom: naši pisatelji so skromni in z malim zadovoljni: za 400 gl. dobi dramatično društvo že 4 igrokaze, ne samo enega. Če pisatelj prav cel mesec piše to delo, bo vendar še dobro plačan za naše razmere, ako si zasluži stogolinarjev, in potem bi se lahko 4 darila razpisala, ali pa več; tako pa bo en sam vse dobil, vsi drugi pa bodo delali zastoj, kajti dramatično društvo, če se mu ta svota ne bo dala na radovoljno razpolaganje, še majhnega denarja ne bo moglo dati za take, morda ne preslabe igre, ki pri razdelitvi premij niso bile obdarovane. Knjižnica dramatičnega društva se bo tedaj pomnožila le za dve igri (za 600 gl.) če bodo neodlikovani pisatelji svoje rokopise nazaj zahtevali, kar je zelo verjetno. Bati se je vrhu tega, da se bo malo pisateljev vdeležilo natječaja, ker je pri samih dveh darilih le malo upanja, da bi se trud poplačal, ker bodo morali razuu dveh vsi drugi zastoj delati.

Telegrafske denarne cene 2. novembra.

Papirna renta 68.25 — Srebrna renta 70.30 — Zlata renta 80.75 — 1860letno državno posojilo 127.80 Bankine akeije 838 — Kreditne akeije 266.90 — London 116.60 — — Ces. kr. cekini 5.56. — 20-frankov 9.30.

Naznanilo.

Štanti za somnje na Bučki na Dolenjskem se bodo vnovič oddajali sv. Martina dan v farovžu na Bučki, večji po 3 gl., drugi po 2 in po 1 gl.

Farno oskrbnništvo na Bučki.

Za gospodinstva!

Častitim p. n. naročnikom za dosle izkazano mi zapupanje uljudno zahvaljuje se, prosim, da mi blagovolé isto ohraniti tudi nadalje, ter priporočam kot izborno kurivo za kurjavo v sobi in kuhinji

zagorsko-toplišk

salónsk premog

(svetli premog najboljše vrste, rad ter brez duha goreč)
po najnižjih cenah

v plombiranih žakljih 50 kilo = 1 col. cent à 45 nov.

pri naročilih na 250 kilo = 1 col. cent à 43 novč.,

pri naročilih na 10, 20 in 40 col. centov primerno znižane cene.

Naročila na cel vagon po rudniško-fabriški ceni.

Razklana drva

v plombiranih žakljih à 20 novč., pri naročilih na 5 žakljev à 18 novč.

Mnogobrojnim naročilom priporoča se s spoštovanjem

A. Debevec,
rimska cesta, 19.

Opomba. Naročbe in plačila se tudi sprejmó v trgovinah s spece-rijskim blagom:

Albert Plantz, na križevniškem trgu.
J. B. Justin, poleg Št. Jakob. mosta.

M. Ahčin, na Starem trgu.
Jos. Tribuč, Št. Peter. predmestje.

V glavnej zalogi tabaka,

na mestnem trgu.

V prodajalnicah tabaka

poleg Frančiškanskega mostu; na Franc Josipovem trgu (loterija) v Mahr-ovej hiši; na dunajski cesti poleg deželne bolnišnice; Schellenburg-ove ulice (Citainica).

(1)

najceneje pri A. Debevecu, rimska cesta, 19.

najboljši premog in razkrojena drva

v žakljih se svinčnim pečatom

Največja razprodaja

zdolaj imenovanih stvari s svetovne razstave, za polovico vrednosti.

Žepne ure. (Iz Švajce.)

Vsaka ura je najfinije reparirana, na trenotek regulirana in jamči se na 3 leta.

Najboljše in najcenejše ure sveta!

Krasna ura na valjar iz najtežjega nikel-srebra, na sekund reparirana, z zastoj pridodano verižico od pravega double-zlata, medaljonom, ključicem in baršunastim etui-jem, preje gl. 15, zdaj samo gl. 5.80.

Žepna ura iz umetnega zlata, na minuto regulirana, z zastoj pridodano verižico od pravega double-zlata, ključicem in baršunastim etui-jem, samo gl. 3.75.

Krasna ura na sidrce iz težkega nikel-srebra, na sekundo regulirana, z zastoj pridodano verižico od pravega double-zlata, medaljonom in baršunastim etui-jem, preje gl. 21, zdaj samo gl. 7.75.

13lotna srebrna ura na valjar, puncovana v c. kr. kovnici, s 15 rubini, razen tega na novem električnem potu pozlačena, na sekundo regulirana, preje gl. 27, zdaj samo gl. 12.60.

Krasna, prava 13lotna puncovana srebrna ura za gospe, s 15 rubini, razen tega na novem, električnem potu pozlačena, tako, da je ne more noben zlatar sveta od pravo zlatih razločiti; razen tega zastoj jedno verižico iz umetnega zlata in najfinijega venecijanskega pletiva, preje gl. 28, zdaj samo gl. 16.

Krasna izdelana žepna remontoirska ura, na držku brez ključa za navijati, z dvojnimi in kristalnim oklopom, preje gl. 24, zdaj samo gl. 8.85, z verižico od double-zlata itd.

Isto tako fina email-ura s strojem za odbijanje ur, more se porabiti v najelegantnej sobi, gl. 2.85.

Regulirana ura za buditi z ropotaljo, more se tudi uporabiti kot ura za pisno mizo, preje gl. 12, zdaj pa samo gl. 5.

Število ur zmanjšalo se je, kdor želi tedaj imeti za malo novcev izvrstno uro, ki povsod najmenj stane četirkokrat več, naj se preje ko mogoče obrne na zdolaj označeno firmo.

Solnčniki in dežniki. (Iz Milana v Italiji.)

Jeden solnčnik od ponarejene svile z belo, zeleno, rdečo ali plavo podstavo, s plastičnim nikelnim kitom in posebnim podstavom paspolirano, preje gl. 4, zdaj samo gl. 2.

Jeden italijanski kloth-dežnik z zapenjačem od kina-srebra in najfinije rezano palico, preje gl. 550, zdaj pa samo gl. 2.30.

Jeden double-solnčnik za gospe in gospe, podstavljen in v vseh barvah, z zapenjačem od kina-srebra in verižico stane samo gl. 2.

Dežni plašči od proževine in ogrtači. (Amerika.)

Oni izvrstni dežni plašči so zaradi svoje vrednosti odlikovani s 15 medalijami, a zaradi svoje dvojne svrhe, za dež kot kaput, za lepo vreme kot elegantni moderni ogrtači za nositi je najboljša in najpraktičnejša obleka. Ti dvojni kaputi so stali preje gl. 14 do 16, ter se zdaj za čudno malo ceno od gl. 7.30 do 8.30 dobivajo. Naj nikdo ne opusti naročiti si te obleke, posebno ker se dobiva vsake velikosti.

2000 tucatov ameriških svilnih natikačev in nogovic (Filadelfija v Ameriki.)

najzdravejša nošnja, hladi noge in popije pot 6 parov gl. 1.50, nogovice 3 pare gl. 1; tiste so jednobarvene, v najmodernijih bojah, nebezno plave, rdeče, sive in pisane.

Še jedenkrat priporočamo spoštovanim čitateljem, to dobro in samo jedenkrat v življenji kazočo se priliko porabiti in naročbe tako hitro in mogobrojno kolikor je mogoče priložiti, da se more zadovoljiti vsakemu posebe, ker po prvi objavi tega naznanila, proda se jako veliko.

Naslov za pisma: A. FRAISS, Rothenthurmstrasse, Hauptdepot industrieller Fabrikate, 9, BEČU.

Naročbam iz Bosne in Hercegovine treba priložiti novce, ker se tja pouzetbe ne pošiljajo.

4000 tucatov francoskih batistnih žepnih rut (Pariz),

vsil zarobljeni in se sortiranimi okrajci, za nečuvstvo nisko ceno od gl. 1 po tucatu, preje so stali gl. 4.50.

Stvari iz britanija-srebra. (Sheffield v Angleškej.)

Britanija-srebro je jedina na svetu postojeca novina, ki za 20letne uporabe bela ostane, kot pravo 13lotno srebro. Jamstvo je tako gotovo, da se s tem javno obvezujemo, novce takej in brez zapreke nazaj dati, ako bi namizno orodje očrnilo.

12 pravih angleških vilic in nožev od britanija-srebra z zastoj pridodanimi in k istimi pripadajočimi ščicami, vse skupaj preje gl. 9, zdaj samo gl. 3.93.

6 podstatkov (tac) od britanija-srebra, preje gl. 5, zdaj samo gl. 1.75.

6 isto takih sedalcev za noše, preje gl. 4.50, zdaj samo gl. 1.75.

1 pušica za sladkor od britanija-srebra, preje gl. 4, zdaj gl. 1.20.

1 per svečnikov od britanija-srebra, preje gl. 3.50, zdaj gl. 1.20.

1 vrček za fajca, preje 60 kr zdaj 30.

1 cvonec za mizo od britanija-srebra, preje gl. 4, zdaj samo gl. 1.42.

1 sprava za paper in sol, preje gl. 2.50, zdaj 75 kr.

1 karafndelj za jesi in olje, preje gl. 8, zdaj samo gl. 4.50.

1 sprava za šeeptjenke od britanija-srebra, težka za na mizo, preje gl. 3, zdaj samo 95 kr.

Najobramljivejši, najfinjši ponarejeni briljantni lišp (Amsterdam in Brasilija.)

Ta svetno poznati lišp, ki se označuje od največjih poznavalev umetnin tega sveta hot najuspešniše, kar se je doslej v tej stroki izdelavalo, je radi svojega solalnega obrisa v to namenjen, da se za drage novce kupljeni pravi lišp izpodrine, ker ni jeden zlatar celega sveta ne more teh ponarejenih briljantov od pravih razločiti, ako jih ne podvrže preje najnatančnejemu preiskavanju. Celi lišp okovan je s pravim double-zlatom.

1 briljantni prstan, najnovejša in najfinjša zlata fazona samo gl. 2.

1 par briljantnih uhanov, z jednim ali dvema bisseroma v ponarejenem srebrnim okovu, gl. 2.50.

1 briljantna broša z več nego 20 kameni, gl. 2.50.

1 briljantni medaljon, najlepša fazona zlata, samo gl. 2.50.

1 križec za vrat v lepe obliki, samo gl. 2.

1 briljantna narokica samo gl. 2.50, jako obmamljiva.

1 briljantni diadem ali spona za lasé gl. 2.50.

1 par briljantnih pripenjakov za lasé gl. 2.50, najmodernejša tega sveta.

1 verižica okolo vratu iz double-zlata, najfinjša pletivo, preje gl. 10, zdaj samo 2.50.

1 kratka verižica za uro, iz double zlata, preje gl. 5, zdaj gl. 1.50.

3000 tucatov svilenih žepnih robcev.

Ti žepni robci so nam bili poslani za razprodajo od neke pale firme, stali so preje gl. 18—20, a mi dajemo tucat samo kolikor za gl. 10—6 po tucatu. Za svilo smo porok, ter se prosil za najhitrejšo naročbo, ker se hitro razprodajajo in se lahko rabijo tudi kot robci za vrat.

Neverjetno ali ali resnica je! Jedna cela oprava za gospe (Draždani),

sestoječa iz jedne ženske oprave iz pravobojnega franc. kretona ali tako zvanega ruskega platna z mnogim lišpom in najmodernejšega kroja samo gl. 3.75, kjer se je samo za delo plačalo gl. 8.

Jedna fina oprava s krasno olišpanim plaščekom iz pravobojnega kretona ali ruskega platna samo gl. 5.50, a za samo delo se je plačalo gl. 12.

Najpraktičnejše je, da so te oprave vsakej gospe pristele in brez njih biti ne more.

Zaradi mnoge prodaje priporočam se najhitrejša naročba.

Tega še nij bilo! 2000 komadov pravih angleških plaidov za pot. (London.)

Ta za doma in pot neobhodno potrebna reč se priporočam silno p. n. prebivalcem te dežele. Vsi plaidi so za prodajo samo slučajno k nam došli, so iz najfinjših in najt-jže angleških plaid-tkanine, jako veliki in široki, tudi kot potno pokrivalo za upotrebiti in še jedno leto kasneje more si človek iz te izvrstne tkanine napraviti celo garderobo. Preje so stali gl. 14 do 16, zdaj samo gl. 5.50 do 7.50.

Perilo za gospe in gospe. (Rumburg v Českej.)

Jedna moška oxford-srajca, četvornata z 2 ovratnikoma gl. 1.70.

Jedna fino vezana moška srajca iz najboljšega širtinga gl. 1.70.

Jedna gladka strong-srajca gl. 1.70.

Jedna jako fina ženska srajca s krasno vezeno gl. 1.70.

Jeden divno olišpan nočni korset, drugačno vezan, gl. 1.70.

Jedne ženske hlačice z najlepše vezanim lišpom, gl. 1.70.

Jedna krasna suknja za gospe, z najfinjšim plisjem nališpana, gl. 1.70.

Jeden francoski stezaik životnik za ženske gl. 1.50.

Vse perilo je najboljšo in najtrajnejše delo, ter je preje 4krat več stalo. Pri naročbi je treba samo obseg vrata v centimetrih naznaniti.

Oljnate slike s fino pozlačenimi okviri. (Monakovo.)

Te krasne oljene slike so s prosto roko na platno slikane, visoke so 21 dunajskih colov, a 26 palcev široke, izvedene v akademijah za lepe umetnosti, v finih cvetjem in arabeskami olepšanih okvirih. Te slike kraso vsako sobo in dvorano, ter so ali slike dežel, iz raznih genre in svetniki vsacega imena. Preje je stala jedna slika gl. 15, zdaj z okvirom vred samo gl. 4.85, katera prilika se ne bode nikdar več podala.

Obuvalo za gospe in gospe. (Dunaj.)

Najfinije obuvalo iz telečje kože, dvakrat sešito, z 2 ali 3 podplati, najsolidnejše dunajsko delo, par za gospe po gl. 4.85, za gospe gl. 3.85, vsi črevlji v najnovejši modernji fazoni. Pri naročbi treba naznačiti daljino in višino noge, ali pak črevlji priposlati na ogled. Vsi črevlji so preje dvakrat več stali.